GRAS ADVIES GROEN RECREATIE SPORT

Rapportage Aanvullend soortenonderzoek

Helhoek te Groessen
P04719

Versie: 1.0

Colofon		
Titel	Rapportage Aanvullend soortenonderzoek	
	Helhoek te Groessen	
Projectcode	P04719	
Versie	1.0	
Datum	30-10-2024	
Opdrachtgever	Hermsen Vastgoed Ontwikkeling B.V. Helhoek 28e, 6923PE Groessen	
Uitvoerder		
	GRAS Advies bv	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email	ecologie@grasadvies.nl	
Website	https://grasadvies.nl/	
Contactpersoon	[redacted]	
Telefoon	074 2[redacted]	
Email	[redacted]@grasadvies.nl	

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
1 Inleiding 4
2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling 6
2.1 Gebiedsbeschrijving 6
2.2 Beoogde ontwikkeling 8
3 Wettelijk kader 10
3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow): 10
3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal) 11
3.3 Beschermde soorten 11
3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal) 11
3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal) 11
3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal) 12
3.4 Invulling van de zorgplicht 12
4 Onderzoeksmethodiek 13
4.1 Soortspecifieke onderzoeksmethoden 14
5 Resultaten 20
5.1 Kleine marterachtigen 20
5.1.1 Habitatgeschiktheidsbeoordeling 20
5.1.2 Verdiepend onderzoek 23
5.2 Steenmarter 24
5.3 Vleermuizen 25
5.4 Huismus 26
5.5 Gierzwaluw 26
5.6 Kerkuil 27
5.7 Steenuil 27
5.8 Rugstreeppad 27
6 Conclusies 28
Bronnen 29

Samenvatting

De initiatiefnemer is voornemens om het projectgebied aan de Helhoek te Groessen te herontwikkelen. Hierbij wordt een deel van de bestaande panden gesloopt en wordt het terrein geherstructureerd met een duurzame inrichting met kleinere- en middelgrote logistieke bedrijven.

Om in het kader van ruimtelijke ontwikkeling te voldoen aan de Omgevingswet, heeft GRAS Advies op verzoek van Hermsen Vastgoed Ontwikkeling B.V. een aanvullend soortenonderzoek uitgevoerd op bovengenoemde locatie. Dit aanvullend onderzoek vloeit voort uit de resultaten van een eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna Omgevingswet (GRAS Advies, 2024). Het geeft uitsluitsel over de mogelijke aanwezigheid van de wettelijk beschermde kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), steenmarter, vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil en rugstreeppad en hun essentiële habitatfuncties in het projectgebied. Het beoordeelt of deze soorten en hun functioneel leefgebied negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep en of verbodsbepalingen mogelijk worden overtreden.

Met deze kennis is onderbouwd of de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk een omgevingsvergunning of andere maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen zijn als volgt:

1 De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van de volgende soort is vastgesteld. Deze soorten zijn Nationaal beschermd.
- Steenmarter (verblijfplaats en foerageergebied).

Omgevingsvergunning
Gezien de resultaten van dit aanvullend soortenonderzoek en de verbodsbepalingen van de Omgevingswet, geldt voor de bovenstaande soort een **vergunningsplicht op basis van en flora- en fauna-activiteit**:

De provincie kan mogelijk een vergunning op verbodsbepalingen verlenen indien belang, gevolgen en maatregelen worden onderbouwt.

2 De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil, kleine marterachtigen en rugstreeppad binnen het projectgebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

3 Het projectgebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied voor diverse (zang)vogels (GRAS Advies, 2024). Onder andere de scholekster in broedend waargenomen binnen het projectgebied. Nesten van broedvogels mogen niet worden verstoord. Verstoring wordt voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, maatregelen te nemen zodat nesten geen hinder ondervinden, of een broedvogelinspectie en vrijgave te laten plaatsvinden vóór aanvang van desbetreffende werkzaamheden.

4 De aannemer, maar ook alle medewerkers; als in iedereen, behoud te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de fysieke leefomgeving, inclusief in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken of ongedaan maken en c) het achterwege laten van schadelijke handelingen voor de natuur.

.

1 Inleiding

In opdracht van Hermsen Vastgoed Ontwikkeling B.V. heeft GRAS Advies een aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet uitgevoerd aan de Helhoek te Groessen. Hermsen Vastgoed Ontwikkeling B.V. is voornemens om hier het gebied te herontwikkelen. Hierbij wordt een deel van de bestaande panden gesloopt en wordt het terrein geherstructureerd met een duurzame inrichting met kleinere- en middelgrote logistieke bedrijven

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen verplicht de Omgevingswet te toetsen of aanwezige beschermde plant- en diersoorten geen negatieve effecten ondervinden van de beoogde ontwikkeling. Eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (quickscan) naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna op de bovengenoemde locatie (GRAS Advies, 2024), kon de aanwezigheid van de volgende soorten niet uitsluiten:

- Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)
- Steenmarter
- Vleermuizen
- Huismus
- Gierzwaluw
- Kerkuil
- Steenuil
- Rugstreeppad

Op basis hiervan is nader onderzoek naar deze soorten(groepen) verricht. Dit aanvullende soortenonderzoek geeft uitsluitsel over de aanwezigheid of afwezigheid van bovengenoemde soort(groepen) en adviseert over de te nemen vervolgstappen. Het onderbouwt of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden en een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit en/of andere maatregelen noodzakelijk zijn.

Aanvullend soortenonderzoek is een uitgebreid en afgestemd soortgericht onderzoek. Het bestaat uit een bureaustudie en meerdere veldinventarisaties waarbij onderzoeksmethoden en richtlijnen uit erkende en soort specifieke kennisdocumenten en/of soortprotocollen worden toegepast. Met inachtneming van wettelijke kaders, de kenmerken van de beoogde ontwikkeling en de gerelateerde werkzaamheden wordt beoordeeld of aanwezige soorten, hun functioneel leefgebied en essentiële habitatfuncties negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep.

Indien een vergunningsaanvraag of andere ecologische maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk worden geacht, kan GRAS Advies adviseren en begeleiding bieden in het vervolgtraject.

Verspreidingsgegevens
In dit rapport is informatie verwerkt afkomstig uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze informatie mag (zolang de datavoorziening niet open en toegankelijk is) zonder toestemming van BIJ12 niet worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Indien relevant zal GRAS Advies verspreidingsgegevens die zijn verkregen door veldinventarisaties binnen en/of rondom het projectgebied na een periode van 2 jaar openbaar maken binnen de omgeving van de NDFF.

Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Het is onlosmakelijk verbonden aan het verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna Omgevingswet, Helhoek te Groessen (GRAS Advies, 2024). GRAS Advies adviseert, indien van toepassing, uitkomsten als verplichting vast te leggen voor de uitvoerende partij.

Gebiedskenmerken van het huidige projectgebied en een globale beschrijving van de beoogde ontwikkeling zijn opgenomen in Hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft een beknopte samenvatting van het relevante wettelijk kader, gevolgd door de toegepaste onderzoeksmethodiek in Hoofdstuk 4. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in Hoofdstuk 5. Hier worden alle relevante soorten beschreven die mogelijk voorkomen, inclusief het effect van de beoogde ontwikkeling op deze soorten en hun functionele leefgebied. De conclusies zijn opgenomen in Hoofdstuk 6 waarin de belangrijkste resultaten, mogelijke maatregelen en vervolgstappen worden samengevat.

Reikwijdte en beperkingen
Dit aanvullend soortenonderzoek richt zich tot het is hoofdstuk 3 benoemd wettelijk kader. Informatie met betrekking tot gebiedsbescherming, houtopstanden en stikstof vallen buiten de scope van dit onderzoek.

De ecologen van GRAS Advies spannen zich maximaal in om onderzoek zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Desondanks zal nooit een volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. GRAS Advies kan daarom geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en/of fauna.

Geldigheidsduur onderzoek:
Momenteel bestaan er geen landelijke richtlijnen betreft de geldigheidsduur van aanvullende soortenonderzoeken. Desalniettemin kan bevoegd gezag hieraan een termijn koppelen en actuele gegevens vereisen. Doorgaans wordt een termijn van 3 jaar aanbevolen. GRAS Advies adviseert daarom de termijn van 3 jaar niet te overschrijden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling zoals beschreven in paragraaf 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en hun functioneel leefgebied leiden.

2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling

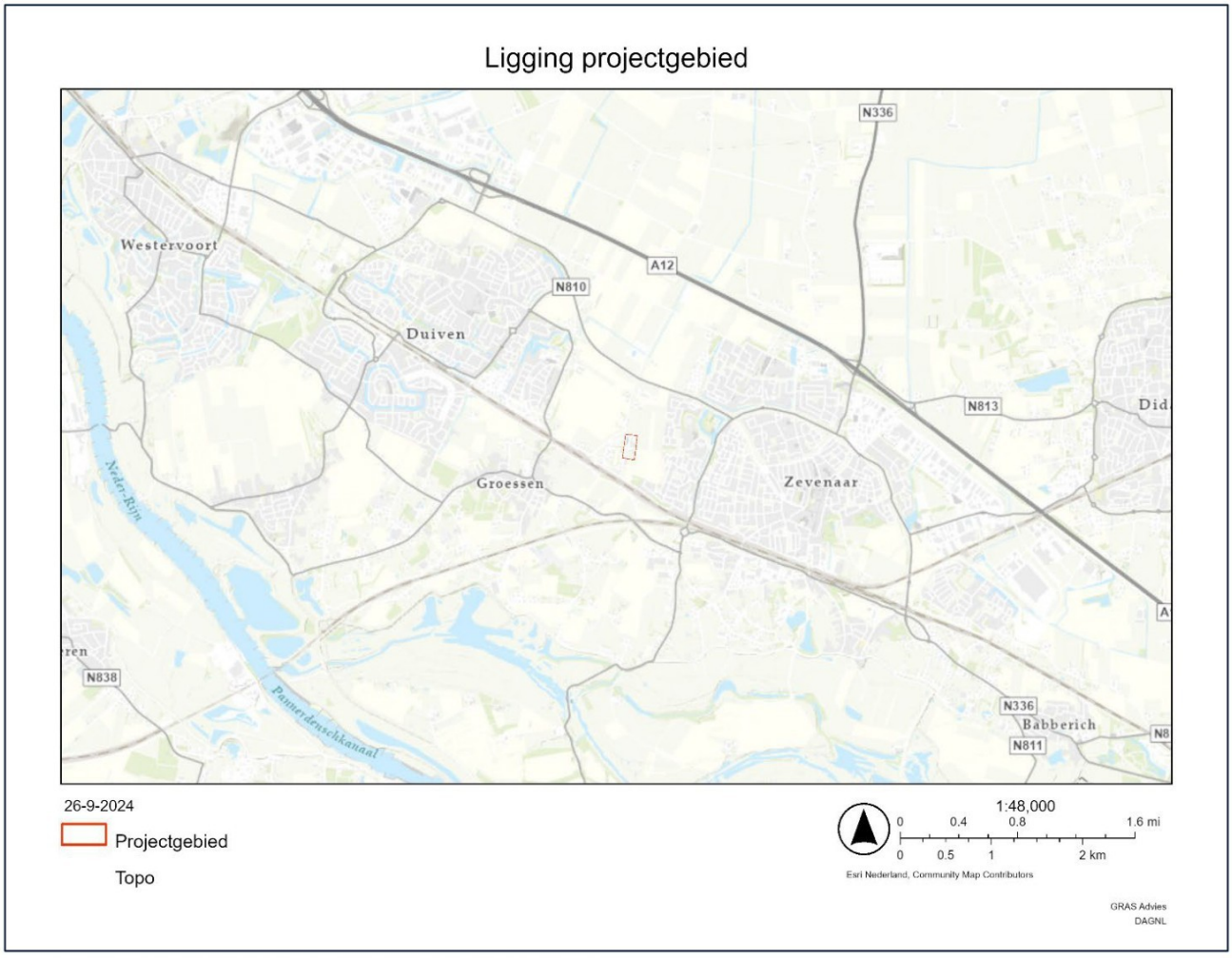
2.1 Gebiedsbeschrijving

Gegevens

Adres: Helhoek, percelen 77, 80, 83, 122, 123, 125, 1460 en 1461
Plaats: Groessen
Gemeente: Duiven
Provincie: Gelderland

Locatie en omgeving

Het projectgebied bevindt zich in de landelijke omgeving tussen de bebouwde kom van Duiven en Zevenaar in. Afbeelding 2.1 toont de ligging van het projectgebied. Aan de noordzijde van het terrein ligt agrarisch terrein en de N810 met daarachter de A12. Aan de oostzijde ligt Zevenaar en aan de westzijde Duiven. Het projectgebied grenst aan de zuidzijde aan een spoorlijn (Arnhem-Zevenaar-Doetinchem).

Afbeelding 2.1: Ligging van het projectgebied (rood kader).

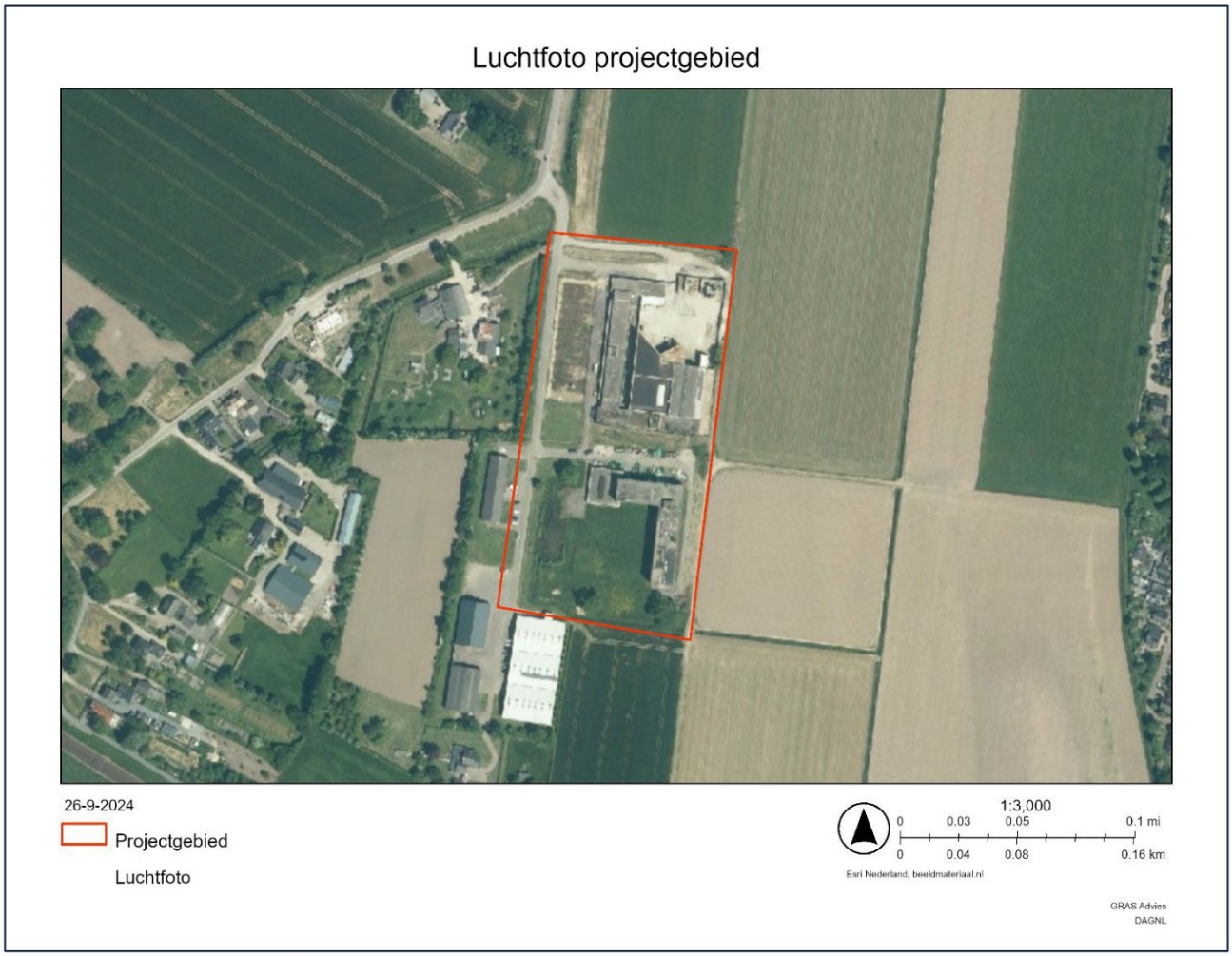
Terrein en kenmerken

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 75000m^2. Afbeelding 2.2 toont een luchtfoto van het projectgebied, inclusief begrenzing. Het terrein wordt bepaald door bebouwing, gazon, verharding, agrarisch terrein en bomenrijen. Afbeelding 2.3 geeft een impressie van het projectgebied.

De bebouwing bestaat uit een tweetal gebouwen met een oppervlakte rond de 8000m^2. Het gebouw aan de noordkant bestaat uit twee verdiepingen en staat voor het grootste gedeelte leeg. Het gebouw wordt deels gebruikt als opslag en werkplaats. Het pand heeft een stenen muur met spouw en heeft een plat dak. Rondom het pand is metalen, houten en kunststof gevelbekleding aanwezig.

Het gebouw aan de zuidkant van het projectgebied bestaat uit drie verdiepingen. Momenteel staat het pand leeg in verband met vervuiling door asbest. Rondom het pand zijn open stootvoegen en spouwmuren aanwezig en een plat dak. Een aantal ramen zijn gebroken welke toegang geven tot het pand.

Het terrein is rondom de gebouwen bestaat uit kruidenrijke vegetatie, gazon en dient als opslag van bouwmaterialen. Aan de zuidkant is een vijver aanwezig met soorten als riet en grote lisdodde. In en rondom het gebied zijn een aantal bomen en bosschages aanwezig.

Afbeelding 2.2: Luchtfoto met begrenzing van het projectgebied (rood kader).

Afbeelding 2.3: Impressie van het projectgebied.

2.2 Beoogde ontwikkeling

Hermsen Vastgoed Ontwikkeling B.V. is voornemens om het projectgebied aan de Helhoek te Groessen te herontwikkelen. Hierbij wordt een deel van de bestaande panden gesloopt en wordt het terrein geherstructureerd met een duurzame inrichting met kleinere- en middelgrote logistieke bedrijven (Afbeelding 2.4).

De werkzaamheden bestaan uit:

- Slopen bestaande bebouwing en verhardingen en sanering van vervuilde grond ter per plaatse van de percelen 1460, 1461 en 80.
- Handhaven huidige bedrijfsbebouwing en inrichting van de percelen 125, 123 en 77.
- Handhaven huidige bedrijfswoning perceel 77.
- Nieuwe bedrijfskavel mogelijk maken met een praktische inrichting van 0,5 ha tot 4 ha op de percelen 1460, 1461 en 80.
- Landschappelijk inpassing in lijn met verkavelingsrichting langs de randen.

Afbeelding 2.4: Schets huidige situatie ten opzichte van toekomstige situatie.

3 Wettelijk kader

Vanaf 1 januari 2024 is de omgevingswet van kracht. Deze wet ziet toe op de bescherming en benutting van de fysieke leefomgeving door middel van zorgplichten. Er is een algemene zorgplicht van kracht die te allen tijde geldig is voor iedereen.

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de fysieke leefomgeving, inclusief in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In de praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken of ongedaan maken en c) het achterwege laten van schadelijke handelingen voor de natuur.

Zorgplicht
In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. “Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
a. “alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de beoogde ontwikkeling, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024).

Daarnaast zijn speciale zorgplichten vastgesteld ter bescherming van gebieden, soorten, houtopstanden en landschapselementen. Wanneer speciale zorgplichten zijn vastgesteld, gaan deze voor de algemene zorgplicht. Speciale zorgplichten kunnen op meerdere niveaus uitgewerkt zijn en staan onder meer vastgelegd in programma’s (Rijksniveau), waterschapverordeningen (waterschapniveau), omgevingsvisies en aanvullende provinciale verordeningen (provinciaal niveau) en omgevingsplannen (gemeentelijk niveau).

Invasieve exoten kunnen een bedreiging vormen voor inheemse planten en dieren. Indien schadelijke exoten in het projectgebied aanwezig zijn, dienen deze bestreden te worden. Het bestrijden van invasieve exoten valt onder de algemene zorgplicht. Er kunnen ook speciale zorgplichten met nadere bestrijdingsmethoden zijn uitgewerkt.

Onderzoekverplichting en omgevingsvergunningen
Er is en onderzoekverplichting ingesteld die de initiatiefnemer verplicht om te onderzoeken of er sprake kan zijn van schadelijke handelingen voor de natuur. Als er sprake is van schadelijke handelingen dient een vergunning aangevraagd te worden via het digitaal stelsel omgevingswet (DSO).

Als er meerdere vergunningen nodig zijn kan de initiatiefnemer ervoor kiezen deze vergunningen gezamenlijk aan te vragen of allemaal los van elkaar aan te vragen. Indien er meerdere vergunningen worden aangevraagd zal het laagste overheidsorgaan de aanvraag uit het DSO behandelen. Het overheidsorgaan dat de aanvraag ontvangt kan echter, met wederzijdse instemming, de beslisbevoegdheid overdragen aan een ander overheidsorgaan.

3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow):

De bescherming van gebieden is onderverdeeld in drie categorieën: Natura-2000 gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Natura 2000

Voor activiteiten die effect hebben op beschermde gebieden dient een omgevingsvergunning N2000-acticiteiten te worden aangevraagd.

NNN gebieden
Voor activiteiten die effect hebben op NNN-gebieden en niet passen binnen de huidige bestemming dient een omgevingsvergunning omgevingsplan-activiteit aangevraagd te worden.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen
In de provinciale omgevingsvisies en verordeningen en in de gemeentelijke omgevingsplannen kunnen bijzondere natuurgebieden en landschappen zijn aangewezen. Een voorbeeld hier van zijn beschermde kleine landschapselementen van provincie Utrecht en Landgoed Overcingel in Assen dat is aangewezen als provinciaal natuurgebied.

3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal)

De bescherming van houtopstanden is onderverdeeld in twee categorieën: binnen de vastgestelde bebouwingscontour houtkap (dit valt onder de gemeente) of buiten de bebouwingscontour houtkap. Buiten de bebouwingscontour houtkap is een houtopstand beschermd als deze uit meer dan 1000m^2 (10 are) bestaat of uit een rijbeplanting van 21 bomen of meer. Voor beschermde houtopstanden geldt een meldingsplicht.

3.3 Beschermde soorten

De bescherming van soorten is verdeeld in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en overige soorten. Voor activiteiten die effect hebben op beschermde soorten dient een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteiten te worden aangevraagd (art. 5.1 ow). De specifieke zorgplichten ten aanzien van deze beschermde soorten staat beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.37 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:
  a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
  b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
  c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
  d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
- Artikel 11.37 lid 2. Het verbod geldt niet, als:
  a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
  b. de activiteit uitvoering geeft aan: 1˚. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  2˚. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.37 lid 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.46 lid 1.Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
  b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;

c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

- Artikel 11.46 lid 2. Het verbod geldt niet als:
  a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  b. de activiteit uitvoering geeft aan:
    1˚. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
    2˚. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.46 lid 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.54 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
  b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
  c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
- Artikel 11.54 lid 2. Het verbod geldt niet als:
  a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
  b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
  c. de activiteit deel uitmaakt van:
    1˚. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
    2˚. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Deze handelingen mogen alleen plaats vinden indien er geen mogelijke alternatieven zijn, indien er een dwingende reden is (wettelijk belang) en wanneer er passende maatregelen en voldoende compensatie wordt aangeboden voor de beschermde soort.

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode kan een vrijstelling van de vergunningplicht gelden.

3.4 Invulling van de zorgplicht

Broedende vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd en er dient zorg gedragen te worden voor broedende vogels, zodat deze niet verstoord worden en geen (nadelig) effect ondervinden van de geplande werkzaamheden. Voor vogelsoorten die ieder jaar een nieuw nest bouwen geldt dat nesten beschermd zijn zolang de broedperiode van de soort duurt. Dit houdt in dat de nesten beschermd zijn vanaf de eerste aanzet van nestbouw, tot het moment dat het laatste jong het nest verlaten heeft.

4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek wordt uitgevoerd om te beoordelen of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een mogelijk significant negatief effect heeft op (wettelijk) beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is het noodzakelijk om aanwezige soorten vast te stellen en locaties van habitatfuncties te bepalen. De door GRAS Advies gehanteerde algemene onderzoeksmethodiek (paragraaf 4.1) is globaal onder te verdelen in bureauonderzoek, veldonderzoek en analyse. De soortspecifieke onderzoeksmethoden staan beschreven in paragraaf 4.2.

1 Bureauonderzoek

Voor relevante datavisualisatie, projectinformatie en soorteninformatie is onder andere Rapportage Quickscan Omgevingswet Helhoek te Groessen (GRAS Advies, 2024) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens overgenomen en aanvullende informatie verzameld over:

- locaties van habitatfuncties van mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- gebiedskenmerken en mogelijke huidige ruimtelijke en ecologische veranderingen;
- soortspecifieke verspreidingsgegevens (indien van toepassing) waaronder werkgroepen, broedgegevens en verspreidingsatlassen;
- geschikte onderzoeklocaties.

Mogelijke aanwezigheid van soorten, locaties van soortspecifieke/gebonden gebiedsfuncties en de locaties waar de trefkans van de te onderzoeken soorten het hoogst zijn, worden hiermee bepaald. Aan de hand van deze gegevens zijn soortspecifieke onderzoeksmethoden vastgesteld en veldonderzoeken gepland.

2 Veldonderzoek

Soortgerichte onderzoeken zijn in en rondom het projectgebied uitgevoerd. De door GRAS Advies gehanteerde veldonderzoeksmethodiek is (indien beschikbaar) conform aanbevolen methoden en richtlijnen, beschreven in erkende soortspecifieke kennisdocumenten en protocollen. Onderzoek vereist doorgaans meerdere veldbezoeken en onderzoeksperioden zijn veelal verbonden aan vaste perioden. GRAS Advies combineert waar mogelijk soortspecifiek onderzoek om zodoende veldbezoeken te beperken. In Bijlage 1 worden de soortspecifieke onderzoeksmethoden beschreven. Tabel 4.1 toont alle data en specificaties van veldbezoeken.

Tabel 4.1: Data en specificaties veldbezoeken.

Datum	Soort	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
19-03-2024	Steen- en kerkuil	20:50 – 22:30	1	12ºC, wind Z 2 Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen en functionele leefomgeving
02-04-2024	Steen- en kerkuil	21:00 – 22:45	1	10ºC, wind ZO 3 Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen en functionele leefomgeving
09-04-2024	Huismus	10:00-11:00	1	11ºC, wind ZO 4 Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen en functionele leefomgeving
19-03-2024	Steen- en kerkuil	05:00 – 06:30	1	6ºC, wind NW 2 Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen en functionele leefomgeving
22-04-2024	Rugstreeppad	20:38-22:38	1	8ºC, wind N 2 Bft, onbewolkt, droog	Functionele leefomgeving
25-04-2024	Huismus	08:00-09:00	1	4ºC, wind ZW 2 Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen en functionele leefomgeving
17-06-2024	Vleermuizen, gierzwaluw en rugstreeppad	20:00 – 00:15	9	15ºC, wind W 2 Bft, bewolkt, droog	Zomer- en kraamverblijfplaatsen, nestlocaties en functionele leefomgeving
20-06-2024	Gierzwaluw	20:30 – 22:45	1	17ºC, wind NO 4 Bft, bewolkt, droog	Nestlocaties en functionele leefomgeving
02-07-2024	Vleermuizen en kerkuil	03:15 – 05:58	5	15ºC, wind W 2 Bft, licht bewolkt, droog	Zomer- en kraamverblijfplaatsen en functionele leefomgeving
08-07-2024	Vleermuizen, gierzwaluw en rugstreeppad	20:00 - 00:14	9	15ºC, wind W 2 Bft, licht bewolkt, droog	Zomer- en kraamverblijfplaatsen en functionele leefomgeving
25-07-2024	(kleine) marterachtigen	13:00 – 15:00	1	22ºC, wind ZW 3 Bft, licht bewolkt, droog	Plaatsen materiaal

08-08-2024	(kleine) marterachtigen	18:30 – 19:30	1	21ºC, wind ZW 2 Bft, licht bewolkt, droog	Verversen batterijen en SD-kaarten
14-08-2024	(kleine) marterachtigen	13:20 – 14:40	1	23ºC, wind NO 2 Bft, bewolkt, droog	Verversen batterijen en SD-kaarten
22-08-2024	Vleermuizen en kerkuil	23:00 – 01:00	4	21ºC, wind Z 4 Bft, bewolkt, droog	Paarverblijfplaatsen en functioneel leefgebied
10-09-2024	(kleine) marterachtigen	11:30 – 12:30	1	17ºC, wind NO 2 Bft, bewolkt, droog	Verversen batterijen en SD-kaarten
12-09-2024	Vleermuizen en kerkuil	21:00 – 23:00	4	11ºC, wind NW 1 Bft, licht bewolkt, droog	Paarverblijfplaatsen en functionele leefomgeving
18-09-2024	(kleine) marterachtigen	10:30 – 11:30	1	13ºC, wind ZO 2 Bft, bewolkt, droog	Ophalen materiaal

3 Analyse

Na afronding van veldonderzoeken worden gegevens zoals velddata, waarnemingen en bevindingen verzameld. De analyse van deze gegevens bestaat uit:

- bepalen soort en aanwezigheid;
- bepalen locaties (essentiële) habitatfuncties;
- beoordelen kenmerken van beoogde ontwikkeling (zoals duur, periode, invloedsfeer);
- beoordelen effecten beoogde ontwikkeling op aanwezige soorten en habitatfuncties;
- bepalen mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.

GRAS Advies is een ecologisch adviesbureau en voert verkennend veldonderzoek uit volgens geldende soortprotocollen. De deskundige ecologen van GRAS Advies zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

4.1 Soortspecifieke onderzoeksmethoden

Onderstaande beschrijft de gehanteerde soortspecifieke onderzoeksmethoden. Hoofdstuk 4, Tabel 4.1 geeft een overzicht van alle veldbezoekspecificaties.

Kleine marterachtigen

De hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*) en bunzing (*Mustela putorius*) komen in de meeste habitats voor, al hebben de hermelijn en bunzing een voorkeur voor vochtiger terrein. Ze zijn te vinden in open landschap, bossen, weilanden, rietlanden, houtwallen en akkers en prefereren kleinschalig (cultuur)landschap met takkenrillen, struweel, hagen, bosschages, rommelhopen en rommelschuren. Essentiële lijnvormige elementen dienen als rust- of verblijfplaats, voortplantingsplaats of als verbindingsroute tussen gebieden (BIJ12, 2024).

Uit het verkennend onderzoek blijkt dat de panden binnen het projectgebied geschikt zijn voor een verblijfplaats van kleine marterachtigen. Rondom het projectgebied zijn geschikte bosschages, kruidenrijke vegetaties en weilanden aanwezig welke kunnen dienen als foerageergebied en/of migratieroute (GRAS Advies, 2024).

Onderzoek naar kleine marterachtigen wordt uitgevoerd om de aanwezigheid van exemplaren, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of (essentieel) functioneel leefgebied (foerageergebied, verbindingsroutes) vast te stellen.

Voor deze soorten bestaat geen landelijk gestandaardiseerd onderzoeksprotocol. Sinds januari 2024 is het Kennisdocument Kleine marterachtigen van BIJ12 (2024) als handreiking hiervoor beschikbaar. Ondanks grotendeels geaccepteerd zijn er provincies die gebruik maken van individueel opgestelde handreikingen.

Voor de provincie Gelderland wordt gebruik gemaakt van het *BIJ12 Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024).* Voor het onderzoek kan een keuze gemaakt worden tussen twee benaderingswijzen.

- Habitatbeoordeling (verkennend onderzoek)

Er wordt in kaart gebracht of het projectgebied (of een deel hiervan) geschikt is voor kleine marterachtigen.

- Verdiepend onderzoek

De aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het projectgebied wordt onderzocht. Het uitvoeren van een habitatbeoordeling voorafgaand aan het veldonderzoek is vereist.

Bij dit project is gekozen voor een verdiepend onderzoek. Voorafgaand aan de inzet van onderzoeksmateriaal is een habitatbeoordeling uitgevoerd. Met de habitatbeoordeling zijn de potentiële functies binnen het projectgebied en van het projectgebied in de omgeving in kaart gebracht. Afhankelijk van het resultaat van het habitatonderzoek is een passende methode opgesteld voor het aanvullend onderzoek met inzet van onderzoeksmateriaal.

De habitatbeoordeling van het projectgebied is met een bureauonderzoek en een veldbezoek onderzocht. Tijdens het bureauonderzoek is middels kaarten gekeken naar:
- ligging potentieel geschikte elementen en functies;
- ruimtelijke situatie;
- mogelijke verbindende functie van het terrein.

Het gebied binnen een straal van 10 kilometer van het projectgebied is binnen deze analyse meegenomen. Met behulp van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn bestaande waarnemingen van de afgelopen 10 jaar opgevraagd.

Tijdens het veldbezoek is het terrein onderzocht op geschiktheid voor:
- verblijf- en voortplantingsplaatsen;
- foerageergebieden;
- verbindingszones.

Hierbij wordt rekening gehouden met de verandering van het landschap door het jaar heen.
Op een ecologische functiekaart worden potentieel geschikte aanwezige elementen en functies aangegeven. De uitkomsten van de habitatbeoordeling worden gebruikt bij het uitvoeren van het veldonderzoek.

Het verdiepend onderzoek bestaat uit de inzet van waarnemingsapparatuur- of materialen gedurende een onderzoeksperiode van minimaal 8 weken. De periode met de hoogste waarnemingskansen ligt tussen juni en half november (BIJ12, 2024). Voor de keuze van de onderzoeksmaterialen wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van de habitatbeoordeling. Potentieel aanwezig leefgebied van bunzing, wezel en/of hermelijn wordt hierbij in beeld gebracht.

Steenmarter

De steenmarter (*Martes foina*) is een nationaal beschermde soort die niet is vrijgesteld in de provincie Gelderland. De soort wordt gezien als een 'cultuurvolger' en dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtig habitat zoals steengroeven en gebouwen. De soort is te vinden in parklandschap maar vooral in de buurt van dorpen, boerderijen en zelfs grote steden. Oude schuren, heggen en geriefbosjes zijn erg geschikt. Essentieel is de aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes en bermen waar de soort foerageert (Zoogdiervereniging, z.d.).

Uit het verkennend onderzoek blijkt dat de panden binnen het projectgebied geschikt zijn voor een verblijfplaats van de steenmarter. Rondom het projectgebied zijn geschikte bosschages, kruidenrijke vegetaties en weilanden aanwezig welke kunnen dienen als foerageergebied en/of migratieroute (GRAS Advies, 2024).

Onderzoek naar steenmarter is maatwerk en wordt doorgaans gedaan om de soort (bunzing, hermelijn of wezel) te bepalen, de aanwezigheid van vaste en essentiële rust- of voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebied vast te stellen of bestaat uit een habitatsgeschiktheidsbeoordeling. Voor deze soorten bestaan geen landelijk gestandaardiseerde onderzoeksprotocollen. Verschillende provincies hebben individueel handreikingen en protocollen opgesteld. Hierdoor is er veel verschil in de te hanteren onderzoeksmethoden. GRAS Advies hanteert binnen dit onderzoek voornamelijk de onderzoeksmethoden beschreven in *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming* (Bouwens, 2017) en *Brochure Soortenbescherming in Overijssel* (Veldman & Troost, 2019). Dit houdt globaal het volgende in:
- Er zijn verschillende methoden beschikbaar om de soort vast te stellen. Wanneer de soort onbekend is wordt een combinatie van inventarisatiematerialen aangeraden. GRAS Advies gebruikt wildcamera's met lokstof om beeldmateriaal te vervaardigen van passerende dieren.
- Lokstof bij wildcamera gebruik is pindakaas. Hierbij wordt dit voor de camera op/aan een verhoging geplaatst om determinatie van soorten te vergemakkelijken.

- Onderzoek is niet gebonden aan vaste perioden. Desondanks hanteert GRAS Advies de periode waarbij deze soorten meest actief zijn. Dit is globaal maart tot en met augustus (Bouwens, 2017). In deze periode worden inventarisatiematerialen minimaal 6 weken in het projectgebied geplaatst. Buiten deze periode wordt minimaal 12 weken gehanteerd.
- Inventarisatiematerialen worden geplaatst op plekken waar de trefkans het hoogst is. Dit wordt bepaald aan de hand van eerder uitgevoerd verkennend onderzoek, de huidige ruimtelijke en ecologische situatie en kenmerken van de beoogde ontwikkeling.
- Het aantal in te zetten inventarisatiematerialen wordt bepaal door de deskundige ecoloog. Dit is afhankelijk van de grootte en toegankelijkheid van het projectgebied en de geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soort.
- Om de werking van inventarisatiematerialen te waarborgen kiest GRAS Advies ervoor binnen deze periode minimaal eenmaal batterijen en opslagmiddelen van opname apparatuur te vervangen en sporenplankjes te vernieuwen.
- Een ontheffing is onder meer noodzakelijk indien vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen worden beschadigd of vernield. Gedurende de kraamperiode (15 maart tot 1 september) vallen alle rustplaatsen onder mogelijk ‘vaste’ voortplantingsplaats. Omliggende essentiële gebiedsfuncties die de voortplantingsplaats als zodoende laten functioneren moeten behouden blijven.
- De effectenbeoordeling houdt naast het projectgebied en de directe omgeving, ook rekening met omliggende functies zoals het netwerk van potentiële leefgebieden, migratieroutes, de bereikbaarheid, kwaliteit en versnippering.

Voor het onderzoek aan de Helhoek te Groessen zijn wildcamera’s ingezet. Het projectgebied is in zijn geheel geschikt als leefgebied voor de steenmarter. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties.

Inventarisatiemateriaal is 8 weken operationeel geweest. Na het plaatsen van de wild-camera’s zijn in totaal drie veldbezoeken geweest om de SD-kaarten en batterijen van de wildcamera’s te vervangen. Bij het laatste locatiebezoek zijn alle materialen verwijderd.

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen zijn doorgaans te vinden in holten, kieren en andere openingen in bomen of gebouwen. Vleermuizen komen bijna overal voor en prefereren gesloten tot halfopen landschap waar ze in de beschutting van opgaande elementen foerageren langs een vast netwerk van lijnvormige structuren zoals kanalen, lanen, tuinen, boomkruinen, bebouwing en waterpartijen.

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat het projectgebied geschikt voor vleermuizen. Er zijn openingen aanwezig in de vorm van open stootvoegen, onder daklijsten, achter gevelbekleding en ruimtes aan de binnenzijde van de panden.

Onderzoek wordt uitgevoerd om het aantal en de soort vast te stellen en om gebiedsfuncties (foerageergebied, vliegroute en verblijfplaats) te bepalen. Van een eventuele verblijfplaats kan worden vastgesteld of het een zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf betreft. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. De methodiek gehanteerd door GRAS Advies is conform het protocol voor vleermuisinventarisaties Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021) en de soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ12. Het vleermuisprotocol hanteert de volgende richtlijnen:

- Een voorjaarsonderzoek om een mogelijke functie als zomer- en/of kraamverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 3 bezoeken tussen 15 mei en 15 juli, waarvan minimaal één ’s ochtends en één in juni. Mogelijke vliegroutes en foerageergebied wordt ook tijdens deze periode vastgesteld.
- Een najaarsonderzoek om een mogelijke functie als paar- en/of winterverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 2 bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober.
- Minimaal een periode van 20 dagen tussen veldonderzoeken in het voor- en najaar m.u.v. (massa)winterverblijfplaatsen. De begin- en eindtijd is in de regel tot 2 uur na zonsondergang en vanaf 2 uur voor zonsopkomst. Bij paarverblijfplaatsen is dit doorgaans vanaf 1 uur na zonsondergang of tot zonsopkomst met minimaal één bezoek rond middernacht.
- Exacte planning omtrent vleermuisonderzoek is soortspecifiek en is afgestemd op de te verwachte soorten. Indien bijzondere soorten aanwezig zijn, kan eerdergenoemde onderzoekstijd worden verlengd door eerder te starten of later te eindigen.
- Tenminste 75% van het te observeren object moet worden overzien tijdens onderzoeken die gericht zijn op habitatfuncties.

Voor het onderzoek naar vleermuizen bij de Helhoek te Groessen zijn 5 veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken wordt geïnventariseerd op geluid en zichtwaarnemingen en is gebruik gemaakt van Ultrasone microfoons (Echo Meter Touch 2 Pro) en een Pettersson D240x batdetector en Anabat Scout batdetector. Ultrasone geluiden zijn hiermee hoorbaar, opneembaar en analyseerbaar. Bij de onderzoeken is ook gebruik gemaakt van een felle zaklamp.

Huismus

De huismus (*Passer domesticus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een standvogel die vooral nestelt in de buurt van bebouwing. Ze komen vooral voor in steden, dorpen en landelijk gebied en in mindere mate in agrarisch gebied. Huismussen zijn sociale dieren die alles in groepsverband doen en ze blijven het gehele jaar dicht bij de nestplaats. Essentieel is dat alle habitatfuncties rondom de nestplaats aanwezig zijn. Dit omvat nestgelegenheid, voedsel, water, stofbaden en voldoende dekking (BIJ12, 2023).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er binnen het projectgebied openingen aanwezig zijn welke geschikt zijn voor de huismus.

Onderzoek wordt uitgevoerd om de aanwezigheid van exemplaren, aantal, nestlocaties, rustplaatsen en locaties van (essentieel) functioneel leefgebied vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van nesten wordt aangetoond door minimaal 2 veldbezoeken in de optimale periode van 1 april tot en met 15 mei met een interval van minimaal 10 dagen.
- Inventarisatie vindt bij voorkeur plaats tussen enkele uren na zonsopkomst en enkele uren voor zonsondergang bij gunstige weersomstandigheden (geen regen, kou en harde wind) (BIJ12, 2023).
- Het is mogelijk eenmalig pannen te lichten in de periode van 15 september tot 1 maart. Dit kan niet gedurende periodes met vorst (BIJ12, 2023). Deze methode wordt door GRAS Advies niet standaard uitgevoerd.
- De aanwezigheid van een nest kan worden aangetoond door zichtwaarnemingen van nesten (inclusief uitstekende takjes en veertjes), nestbouw, bezoek aan een nestplaats, transport van voedsel of ontlastingspakketjes, bedelende jongen, zingende mannetjes in broedbiotoop, paartjes bij een potentiële nestplaats, baltsgedrag, paring e.d. (BIJ12, 2023).
- Aan de hand van waarnemingen worden indien relevant en mogelijk, het aantal individuen en nest- en/of verblijfplaatsen geschat.
- De afwezigheid van broedende huismussen is aannemelijk wanneer er minimaal 1 uur geen nest- of rustplaats gerelateerde waarnemingen zijn gedaan, gedurende 2 veldbezoeken in de optimale periode en onder bovengenoemde omstandigheden (BIJ12, 2023).

Voor huismussenonderzoek bij de Helhoek te Groessen zijn twee veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke habitatfuncties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld.

Gierzwaluw

De gierzwaluw (*Apus apus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een trekvogel met zijn winterbiotoop in tropisch Afrika en komt enkel rond de zomermaanden in ons land voor. Gierzwaluwen zijn semi koloniebroeders en gebruiken doorgaand jaarlijks hetzelfde nest. Nestplaatsen zijn gebonden en bebouwing en ze komen voor in steden en dorpen waar ze nestelen in pleten, kieren en ventilatieschachten van gebouwen of onder dakpannen. Gierzwaluwen kunnen niet opvliegen en om het nest te verlaten, gebruiken ze een vrijeval. Foerageergebieden zijn afhankelijk van het voedselaanbod en kunnen ver van de nestlocatie liggen (BIJ12, 2023).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er binnen het projectgebied openingen aanwezig zijn welke geschikt zijn voor de gierzwaluw.

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren, aantal, nestlocaties en rustplaatsen vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoek specificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2023) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van een nest of rustplaats wordt aangetoond door minimaal 3 veldbezoeken met een interval van tenminste 10 dagen in de optimale periode van 1 juni tot en met 15 juli (BIJ12, 2023). Hierbij wordt minimaal 1 veldbezoek uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli (NGB, 2017; BIJ12, 2023).
- De grens van de onderzoeksperiode is 15 mei tot en met half juli (BIJ12, 2023).

- De inventarisaties vinden bij voorkeur ’s avonds plaats 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang tijdens goede weersomstandigheden (droog en weinig wind) (BIJ12, 2023).
- Voor (broedende soorten) wordt gelet op (gierende) dieren en in- en uitvliegende dieren (BIJ12, 2023).
- Aan de hand van typen (zicht)waarnemingen, worden het aantal individuen en/of nest- en/of verblijfplaatsen bepaald waarbij het waargenomen aantal vluchten op dakgoot-, nok- en huishoogte wordt gedeeld door 1.5 (BIJ12, 2023).
- De afwezigheid van broedende gierzwaluwen is aannemelijk wanneer er minimaal 3 inventarisatiemomenten hebben plaatsgevonden met een interval van minimaal 10 dagen, waarvan 1 heeft plaatsgevonden vóór 1 juli en 1 ronde na 1 juli en waarbij er tijdens goede weersomstandigheden 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang is geïnventariseerd (BIJ12, 2023).

Voor het onderzoek naar gierzwaluwen bij de Helhoek te Groessen zijn drie veldbezoeken afgelegd. Deze zijn waar mogelijk gecombineerd met vleermuisonderzoek. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke nestlocaties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld.

Kerkuil

De kerkuil (*Tyto alba*) is beschermd onder de Vogelrichtlijn. Kerkuilen zijn standvogels en keren meestal terug naar hetzelfde gebied. Ze prefereren cultuurland met gras- en bouwlanden die worden begrensd door bosjes, houtwallen, heggen en kruidenrijke akkerranden. Ondanks ze incidenteel in holle bomen broeden, broeden ze doorgaans in hoge donkere en tochtvrije delen van bijvoorbeeld schuren (deze kunnen in strenge winters als foerageergebied dienen) en torens. Nesten worden soms jaarrond gebruikt (als rustplaats) al kan de winterverblijfplaats verschillen. Belangrijk is voldoende voedselaanbod, weinig versnippering van het gebied, donkere plekken en voldoende schuilplekken en uitkijkplaatsen (BIJ12, 2017).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat de panden binnen het projectgebied geschikt zijn voor de steenuil.

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren, nestlocaties, rustplaatsen en locaties van (essentieel) functioneel leefgebied zoals foerageergebied vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, 2017) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van broedende kerkuilen wordt aangetoond door 3 gerichte veldbezoeken in de periode begin februari tot en met half oktober.
- Inventarisaties vinden bij voorkeur ’s avonds en ’s nachts plaats tijdens goede weersomstandigheden.
- De aanwezigheid van een nest kan worden bevestigd indien er een bezet nest is, als er minimaal één waarneming is van een paar in broedbiotoop in de periode 1 februari tot en met 15 oktober, bij territoriaal gedrag zoals een krijsende vogel of bij waarnemingen van bedelende jongen.
- Er vindt bij voorkeur overdag onderzoek plaats naar sporen die de aanwezigheid van een nest aannemelijk maken zoals braakballen, ruiveren en krijtstrepen (jaarrond mogelijk). Bij voorkeur heeft dit plaats gevonden tijdens het verkennend onderzoek (quickscan).
- Indien er tijdens de 3 gerichte veldbezoeken verspreid over de periode februari tot en met half oktober geen aanwezigheid kan worden aangetoond, kan de aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van de kerkuil worden uitgesloten.

Voor het kerkuilenonderzoek bij de Helhoek te Groessen zijn 5 veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke habitatfuncties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld. Tijdens de quickscan flora en fauna heeft er overdag sporenonderzoek plaatsgevonden in en rondom het projectgebied. Hierbij is onder andere gezocht naar braakbalen, krijtsporen en prooiresten.

Steenuil

De steenuil (*Athene noctua*) valt onder bescherming van de Vogelrichtlijn. Het zijn standvogels die het gehele jaar in hun relatief klein territorium verblijven. Ze prefereren kleinschalig agrarisch cultuurlandschap met afwisselende vegetatie en komen voor op erven, bij boerderijen, langs dorpsranden, moestuinen en weilandjes. Ze broeden in nestholten (van bomen of in gebouwen) die ze doorgaans jaarrond gebruiken als verblijf- en rustplaats. Voldoende variatie in voedselaanbod is belangrijk evenals voldoende uitkijkposten om te foerageren en een aaneengesloten leefgebied (BIJ12, 2017).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat de panden binnen het projectgebied geschikt zijn voor de steenuil.

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren, nestlocaties, rustplaatsen en locaties van (essentieel) functioneel leefgebied zoals foerageergebied vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van een broedende steenuil kan worden aangetoond door 3 gerichte veldbezoeken in de periode van 1 februari tot en met 30 april waarbij tussen het eerste en laatste veldbezoek minimaal één maand interval zit.
- De optimale periode is 15 februari tot en met 15 april. Alle waarnemingen van een steenuil duiden op een mogelijke aanwezigheid van een nestplaats in dat gebied.
- Inventarisaties vinden bij voorkeur plaats in de avondschermer vanaf een half uur na zonsondergang tot middernacht of in de ochtendschemer van anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst.
- Tijdens inventarisaties wordt de baltsroep van de steenuil afgespeeld.
- Er vindt bij voorkeur overdag onderzoek plaats naar sporen die de aanwezigheid van een territorium aannemelijk maken zoals braakballen en krijtstrepen. Bij voorkeur heeft dit plaats gevonden tijdens het verkennend onderzoek (quickscan).
- De aanwezigheid van een nest kan worden bevestigd indien een nest aanwezig is, bij een waarneming van bezoek van een steenuil aan een nestplaats of bij waarnemingen van transport van voedsel naar jongen of bedelende jongen in een nestopening.
- Indien er tijdens de 3 gerichte veldbezoeken verspreid over de periode van 1 februari tot en met 30 april geen aanwezigheid kan worden aangetoond, kan de aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van de steenuil worden uitgesloten.

Voor het steenuilenonderzoek bij de Helhoek te Groessen zijn 3 veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke habitatfuncties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld. Tijdens de quickscan flora en fauna heeft er overdag sporenonderzoek plaatsgevonden in en rondom het projectgebied. Hierbij is onder andere gezocht naar braakbalen, krijtsporen en prooiresten.

Rugstreeppad

De rugstreeppad (*Bufo calamita*) is beschermd onder de habitatrichtlijn. Deze soort komt voor in stabiele vennen en sloten maar ook in gebieden met veel dynamiek waaronder braakliggend bouwterrein en zand- en klei afgravingen. Regenplassen, volgelopen greppels en gestagneerd water in bandensporen vormen ideale voortplantingsplaatsen. Voor zomer- en winterverblijfplaatsen gaat zijn voorkeur uit naar een zandige losse bodem op zonnige vorstvrije locaties met een snel opwarmende bodem maar ook dekking biedende tegels, banden etc. (BIJ12, 2017).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat binnen het projectgebied regenwater kan stagneren, er voldoende dekkingsmogelijkheid aanwezig is en vergraafbaar zand (GRAS Advies, 2024).

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren in het voortplantingsbiotoop vast te stellen. De methodiek is conform het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (z.d.) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van een voortplantingsbiotoop kan worden aangetoond door minimaal 3 veldbezoeken waarvan minimaal 1 in de periode half april tot en met mei en minimaal 1 tussen half juni en begin augustus (Netwerk Groene Bureaus, z.d.).
- GRAS Advies verricht minimaal 2 veldbezoeken vanaf half april tot eind mei en 1 veldbezoek in juni of juli waarbij onderzoeken in de avonduren plaatsvinden en over deze periode worden verspreid.
- Onderzoek omvat het inventariseren van voortplantingswateren door te luisteren naar kooractiviteiten al dan niet met behulp van het afspelen van lokgeluiden.
- Indien mogelijk worden in de maanden juni en juli voortplantingswateren onderzocht op aanwezigheid van eisnoeren en larven.
- Onderzoeken vinden bij voorkeur plaats tijdens geschikte weersomstandigheden (relatief warme, windstille avonden/nachten, ná zware regenval (Netwerk Groene Bureaus, z.d.).
- Inventarisatie vindt bij voorkeur plaats tussen zonsondergang en middernacht (Netwerk Groene Bureaus, z.d.). De minimale inspanningsduur is 1,5 uur.

Exacte rust- en verblijfplaatsen van (sub)adulte exemplaren en hun functioneel leefgebied is vrijwel onmogelijk in beeld te brengen. Indien rugstreeppadden worden aangetroffen wordt er daarom van uitgegaan dat alle mogelijk geschikte rust- en voortplantingsplaatsen als zodanig kunnen worden gebruikt en dat alle essentiële habitatfuncties daarom ook aanwezig zijn (Netwerk Groene Bureaus, z.d.)

5 Resultaten

Hoofdstuk 5 behandeld welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en rondom het projectgebied, welke habitatfuncties zijn onderzocht, of deze functies aanwezig en essentieel zijn, en wat de verwachte negatieve effecten op deze functies zijn als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Soorten en functies zijn opgenomen op basis van het eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (GRAS Advies, 2024). De aanwezigheid van habitatfuncties; in hoeverre deze essentieel zijn voor de aanwezige soort en het negatief effect op deze functie, is gebaseerd op resultaten verkregen tijdens dit onderzoek.

5.1 Kleine marterachtigen

5.1.1 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Voor het uitvoeren van het verdiepend onderzoek met wildcamera's is een gekeken naar de geschiktheid van het projectgebied voor kleine marterachtigen.

Geregistreerde waarnemingen

Vanuit de NDFF zijn de bekende waarnemingen in 9 kilometerhokken rondom het projectgebied van de afgelopen 10 jaar verzameld (NDFF, 2024).

Er zijn 107 geregistreerde waarnemingen van de bunzing. De dichtst bijgelegen waarneming is gedaan op ca. 1,5 kilometer afstand van het projectgebied langs de N810. Overige waarnemingen zijn voornamelijk gedaan langs wegen als de A12 en A18 en in de uitwaarden van de Rijn.

Er zijn 9 geregistreerde waarnemingen van de hermelijn. De dichtst bijgelegen waarneming is gedaan op enkele kilometers afstand van het projectgebied langs de A12.

Er zijn 117 geregistreerde waarnemingen van wezel. De dichtst bijgelegen waarneming is gedaan op ca. 1,5 kilometer afstand van het projectgebied tussen de N810 en de A12. Overige waarnemingen zijn voornamelijk gedaan langs grote wegen en in Millingerwaard.

Functies projectgebied en omgeving

Het leefgebied van kleine marterachtigen bestaat uit de verblijfplaatsen, foerageergebieden en verbindende functies. Om de habitatgeschiktheid van het projectgebied te bepalen dient niet alleen het projectgebied zelf maar ook de gehele omgeving onderzocht te worden. Daarom zijn op basis van alle verzamelde gegevens kaarten gemaakt van het terrein zelf en de ligging daarvan in de omgeving (Afbeelding 5.3).

Verbinding

Verbindende elementen zoals hagen, bosschages, houtstapels en begroeiing langs hekken en muren worden door kleine marters gebruikt om zich te verplaatsen door het landschap. Looproutes en migratieroutes verbindt functies als verblijfplaatsen, winterhabitat en foerageergebieden met elkaar.

Binnen en direct rondom het projectgebied zijn potentiële verbindingen aanwezig in de vorm van hagen, begroeide slootkanten en muren/hekken van bebouwing (Afbeelding 5.1).

Winterhabitat

Het gebruik van het landschap correleert met de beschikbaarheid van voedsel en dekking (BIJ12, 2024, Westra & Kuiters, 2018; Magrini, *et al.* 2009; Bahgli, *et al.* 2005). Winterhabitat van kleine marterachtigen komt grotendeels overeen. De bunzing trekt in de winter soms ook naar bewoond gebied, voornamelijk schuren waar bruine ratten kunnen zitten. Voor alle drie de kleine martersoorten is dekking in de winter essentieel. Kleine marterachtigen verplaatsen zich van en naar dit winterhabitat middels migratieroutes. Voor kleine marterachtigen zijn dekkende verbindingen met het winterhabitat onmisbaar.

De panden binnen het projectgebied zijn mogelijk geschikt om in de winter te verblijven. De omgeving van het projectgebied is echter zeer matig geschikt omdat er te weinig dekking aanwezig is. Vanwege het intensieve beheer (maaien) van weilanden, bermen en slootkanten in de omgeving zijn deze locaties enkel in de zomerperiodes geschikt.

Afbeelding 5.1. Geschikte migratieroutes langs hagen, slootkanten en bebouwing. Deze routes hebben tevens een functie als foerageergebied en mogelijke verblijfplaats.

Foerageergebied
De kwaliteit van een foerageergebied is afhankelijk van het voedselaanbod en de bereikbaarheid vanaf de verblijfplaats (BIJ12, 2024; Margrini, *et al.* 2009). Kleine marterachtigen gebruiken meerdere jachtgebieden om aan voldoende voedsel te komen (Scholten-Huizendveld & Noltes, 2022). Belangrijk voor kleine marterachtigen is dat de foerageergebieden bereikbaar zijn via verbindingszones vanaf nest- en verblijfplaatsen. Verbindingszones moeten daarom in voldoende mate binnen het territorium aanwezig zijn.

Binnen het projectgebied zijn potentiële foerageergebieden aanwezig in de vorm van hagen, slootranden en bebouwing (Afbeelding 5.1). Het grootste gedeelte is echter alleen in de zomerperiode geschikt. Enkele hagen zijn daarentegen jaarrond geschikt.

Verblijfplaatsen
Kleine marterachtigen hebben meerdere verblijf- en rustplaatsen binnen het leefgebied en wisselen tussen deze verblijfplaatsen (BIJ12, 2024). Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen komen in de vorm van holen van o.a. ratten, mollen en woelmuizen en in boomholtes, houtstapels, openingen in bebouwing en andere droge, dekkende en geïsoleerde locaties. Voor de wezel geldt dat een holte vanaf ca. 2,5 cm nodig is om toegankelijk te zijn (Scholten-Huizendveld & Noltes, 2022). Verblijfplaatsen zijn vaak aanwezig in lijnvormige landschapselementen zoals bosranden, berm, greppel en houtwallen (BIJ12, 2024; Lemmers, *et al.* 2022; King & Powell, 2007). Verblijfplaatsen van wezel zitten ook dieper in het bos, in extensief grasland of ruigtes met braam (Lemmers, *et al.* 2022). Hermelijnen hebben verblijfplaatsen in tunnels onder mossen, houtstapels, boomwortels, boomholtes of bestaande holen van ratten of woelratten (BIJ12, 2024). Ook zijn verblijfplaatsen aangetoond in irrigatiebuizen. De Bunzing heeft een nest in konijnenburchten waarvan de oorspronkelijke bewoners eerst zijn opgegeten (BIJ12, 2024). Ook kunnen nesten voorkomen onder houten terrassen, oude burchten van das of vos en in sommige gevallen ook onder stenen, boomholtes, tussen wortels of takkenhopen.

Binnen het projectgebied zijn mogelijke verblijfplaatsen aanwezig aan de binnenzijde van panden, onder stapels puin en in holen onder hagen en begroeide slootranden (Afbeelding 5.2).

Afbeelding 5.2. Mogelijke verblijfplaatsen van kleine marterachtigen binnen het projectgebied.

Afbeelding 5.3. Functiekaart projectgebied in relatie met de omgeving.

Conclusie
Uit de habitatbeoordeling is gekomen dat binnen het projectgebied en de directe omgeving geschikte (vegetatie) structuren aanwezig zijn die onderdeel kunnen zijn van het leefgebied van de bunzing, hermelijn en

wezel. Om de aanwezigheid van deze soorten vast te stellen of uit te sluiten is veldonderzoek uitgevoerd in de periode tussen 1 juni tot 1 oktober. Op basis van de habitatgeschiktheidsbeoordeling zijn 4 wildcamera's

Afbeelding 5.4. Locaties van ingezette wildcamera's.

geplaats in het projectgebied (Afbeelding 5.4).

5.1.2 Verdiepend onderzoek

Het verkennend onderzoek geeft aan dat het projectgebied geschikt is voor kleine marterachtigen. Dit wordt bepaald door aanwezige habitateisen in de vorm van hagen, begroeide slootranden, kruidenrijke vegetatie en rommelhoekjes met puin en hekken (GRAS Advies, 2024).

In het voorjaar en zomer van 2024 is aanvullend onderzoek uitgevoerd conform het Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). Dit onderzoek bestaat uit in totaal 4 onderzoekmomenten en inzet van wildcamera's (Afbeelding 5.3) . Zie tabel 4.1 voor de data, tijden, aantal onderzoekers en weersomstandigheden tijdens de onderzoeken. De oppervlakte van het geschikte leefgebied binnen het projectgebied beslaat 2 ha. Onderzoeksmateriaal is daarom ingezet op 4 meetpunten binnen het projectgebied (BIJ12, 2024). Op deze locaties zijn 4 wildcamera's geplaatst. Deze camera's zijn na 4 weken verplaatst voor een effectiever resultaat.

Nest- en rustplaatsen, foerageergebied en/of verbindingsroutes

Tijdens de veldbezoeken naar andere beschermde soorten zijn geen kleine marterachtigen waargenomen. Tevens zijn er geen beelden gemaakt op de geplaatste wildcamera's. Hiermee is aangetoond dat het projectgebied niet voorziet in een nest- en/of rustplaats van kleine marterachtigen. Het projectgebied voorziet tevens niet in foerageergebied en mogelijk ook in een functie als verbindingsroute.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is geen onderdeel van het leefgebied van zowel de bunzing, hermelijn als wezel. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor geen negatief effect op essentiële habitatfuncties van kleine marterachtigen. Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor kleine marterachtigen is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet nodig.

5.2 Steenmarter

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldonderzoeken naar vleermuizen op 17-06-2024, 02-07-2024 en 08-07-2024 is een steenmarter waargenomen. Eenmaal ging het om een steenmarter op een weiland ten zuidoosten van het projectgebied en tweemaal om een steenmarter rennend richting de panden binnen het projectgebied (Afbeelding 5.5). Daarnaast zijn er beelden gemaakt door de geplaatste wildcamera's in het projectgebied. Hier is een langsrennende en een steenmarter met prooi (bruine rat) waargenomen. Het is zeer aannemelijk dat de steenmarter het projectgebied gebruikt als nest- en/of rustplaats.

Afbeelding 5.5. Steenmarter met prooi (bruine rat) in bek (links) en langs rennende steenmarter (rechts).

Foerageergebied en verbindingsroutes

Er is een steenmarter met prooi vastgesteld binnen het projectgebied. Foerageergebied is daarmee vastgesteld. Door de aanwezigheid van nest- en/of rustplaatsen en foerageergebied is het aannemelijk dat er verbindingsroutes aanwezig zijn direct rondom het projectgebied.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is onderdeel van het leefgebied van de steenmarter (foerageergebied en nest- en/of rustlocatie). De beoogde ontwikkelingen hebben een negatief effect op het leefgebied van deze steenmarter. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit is daarmee noodzakelijk.

Afbeelding 5.6. Waarnemingen van steenmarter tijdens vleermuisonderzoeken binnen en rondom het projectgebied.

5.3 Vleermuizen

In het voor- en najaar van 2024 is aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisinventarisaties Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021). Dit onderzoek bestaat uit in totaal 5 onderzoekmomenten met meerdere waarnemers. Zie tabel 4.1 voor de data, tijden, aantal onderzoekers en weersomstandigheden tijdens de onderzoeken.

Waargenomen soorten

Tijdens de onderzoeken in het voorjaar en najaar is de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen in het projectgebied. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen.

Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in zowel het voorjaar en zomer als het najaar zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en zomer is een enkele gewone dwergvleermuis waargenomen binnen het projectgebied. Deze gewone dwergvleermuis is niet in- of uitvliegend waargenomen. Overige vleermuizen zijn binnen het projectgebied niet aangetroffen. De aanwezigheid van een zomerverblijfplaats is daarmee uitgesloten binnen het projectgebied.

Kraamverblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen in- en/of uitvliegende vleermuizen aangetroffen. De aanwezigheid van een kraamverblijfplaats binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Paarverblijfplaatsen
Veldbezoeken in het najaar hebben geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetoond. Verder zijn er geen vleermuizen aangetroffen met balts- en/of gebouwgebonden gedrag. De aanwezigheid van een paarverblijfplaats binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Winterverblijfplaatsen
Massawinterverblijfplaatsen zijn op voorhand uitgesloten omdat het projectgebied ongeschikt is voor dit type verblijf. Omdat er geen andere verblijfplaatsen zijn aangetroffen is het niet aannemelijk dat vleermuizen het projectgebied gebruiken tijdens winterperiodes.

Vliegroute
Tijdens veldbezoeken in het voorjaar, zomer en najaar zijn enkele overvliegende vleermuizen waargenomen. Gelet op de lage aantallen en het ontbreken van een duidelijke richting, is de aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen uitgesloten.

Foerageergebied
Tijdens veldbezoeken in zowel het voor, - als najaar, zijn in het projectgebied en de directe omgeving zeer weinig foeragerende vleermuizen waargenomen. Van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen binnen het projectgebied is zodoende geen sprake.

Effectenbeoordeling
Gelet op de afwezigheid van verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes en foerageergebied binnen het projectgebied is er geen sprake van een negatief effect op vleermuizen als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet vereist.

5.4 Huismus

Nest- en rustplaatsen
Tijdens veldbezoeken zijn er geen huismussen waargenomen in en rondom het projectgebied. De aanwezigheid van nest- en rustplaatsen binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Functioneel leefgebied
Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de aanwezige huismussen. Tijdens veldbezoeken zijn geen huismussen waargenomen.

Effectenbeoordeling
Het projectgebied voorziet niet in essentiële habitatfuncties voor de huismus. Een negatief effect van de beoogde ontwikkelingen op de essentiële habitatfuncties van de huismus en daarmee een mogelijk overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet zijn niet aan de orde. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

5.5 Gierzwaluw

Nest- en rustplaatsen
Tijdens veldbezoeken een aantal overvliegende gierzwaluwen waargenomen boven het projectgebied. Deze gierzwaluw zijn niet gierend of laagvliegend waargenomen in en in de directe omgeving van het projectgebied. Tijdens veldbezoek zijn geen nest- en/of rustplaatsen aangetroffen.

Functioneel leefgebied
Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de gierzwaluw.

Effectenbeoordeling
Het projectgebied voorziet niet in essentiële habitatfuncties van de gierzwaluw. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit voor de gierzwaluw is daarom niet nodig.

5.6 Kerkuil

Nest- en rustplaatsen en foerageergebied

Tijdens veldbezoeken is een kerkuil waargenomen aan de rand van het projectgebied. Deze kerkuil is eenmalig roepend (territoriale krijs) waargenomen langs een schuur ten zuidwesten van het projectgebied. De schuur ligt op ten minste 100 meter van de bebouwing in het projectgebied. Na navraag bij omwonenden is een mogelijke nestlocatie vastgesteld in deze betreffende schuur. De schuur valt buiten het projectgebied en dus buiten de beoogde ontwikkelingen.

Effectenbeoordeling

De beoogde ontwikkeling heeft geen effect op de mogelijke nestlocatie aan de zuidwestzijde van het projectgebied. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit voor de kerkuil is daarom niet nodig.

5.7 Steenuil

Nest- en rustplaatsen en foerageergebied

Tijdens veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van steenuilen in of in de directe omgeving van het projectgebied. De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van de steenuil binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Effectenbeoordeling

De beoogde ontwikkeling heeft geen effect op essentiële habitatfuncties van de steenuil in en rondom het projectgebied. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit voor de steenuil is daarom niet nodig.

5.8 Rugstreeppad

Voortplantingswater en functioneel leefgebied

Tijdens veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van rugstreeppadden in en rondom het projectgebied. Er zijn geen exemplaren aangetroffen en er is ook geen kooractiviteit waargenomen. Tijdens veldonderzoeken is het projectgebied systematisch afgelopen.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied voorziet niet in leefgebied voor de rugstreeppad. De beoogde ontwikkeling heeft geen effect op leefgebied van de rugstreeppad en daarmee op de gunstige staat van instandhouding. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit voor de rugstreeppad is daarom niet nodig.

6 Conclusies

Op basis van de resultaten van dit aanvullend soortenonderzoek kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat essentiële habitatfuncties van onderstaande door de Omgevingswet beschermde soort aanwezig is. Deze soort is nationaal beschermd. Negatieve effecten op essentiële habitatfuncties van deze soort als gevolg van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling, zijn niet uit te sluiten. Met betrekking tot de beoogde ontwikkeling geldt voor deze soorten daarom een **vergunningsplicht op basis van een flora- en fauna-activiteit**.

- Steenmarter (nest- en/of rustlocatie en foerageergebied)

De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil en rugstreeppad kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Het projectgebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied voor diverse (zang)vogels (o.a. scholekster) (GRAS Advies, 2024) Nesten van broedende vogels en hun omgeving zijn wettelijk beschermd en mogen niet worden verstoord. Verstoring wordt voorkomen door:

- verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of;
- maatregelen te nemen zodat nesten geen hinder ondervinden, of
- een broedvogelinspectie en vrijgave te laten plaatsvinden vóór aanvang van desbetreffende werkzaamheden.

GRAS Advies adviseert de resultaten en conclusies voor te leggen aan het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

Zorgplicht
In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. “Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
a. “alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de voorgenomen activiteit, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024).

Bronnen

GRAS Advies (2024). Rapportage Quickscan Omgevingswet Helhoek te Groessen. Versie 1.0. Huissen.

BIJ12 (2024). Kennisdocument kleine marterachtigen, Versie 1.0, januari 2024.

BIJ12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus. Versie 2.0, april 2024.
BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis, Plecotus auritus, Versie 1.0, juli 2017..
BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, Pipistrellus nathusii, Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2023). Kennisdocument Gierzwaluw, Apus apus, Versie 2.0, juli 2023.
BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, Versie 2.1, februari 2023.
BIJ12 (2017). Kennisdocument Kerkuil, Tyto alba, Versie 1.0, juli 2017.
BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil, Athene noctua, Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 1.0, juli 2017.

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. Zoogdiervereniging, 13 oktober 2017.

Zoogdiervereniging (z.d.). Steenmarter. https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter Datum geraadpleegd: 18-7-2024.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari.
Zoogdiervereniging (2024). Wet natuurbescherming/Omgevinsgwet. https://www.zoogdiervereniging.nl/Wet-Natuurbescherming/Omgevingswet. Datum geraadpleegd: 18-7-2024.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. December 2016. Versie 1.3, 5p.

Nationale Databank Flora en Fauna (z.d.). https://ndff-ecogrid.nl/ Datum geraadpleegd: 18-7-2024.

Hunink, S. (2024). Lijst beschermde soorten Omgevingswet. Natuurinclusief, Borculo. 13 p. Datum geraadpleegd: 00-00-2023.

Netwerk Groene Bureaus (2023). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Versie november 2023.

Wetten.overheid.nl (2024). Omgevingswet. https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2024-01-01. Datum geraadpleegd: 01-02-2024.

Interprovinciaal overleg (IPO). (2022). Natuurnetwerk Nederland (ehs). Atlas Leefomgeving.

Ministerie van Economische Zaken. (2018). Natura 2000-gebieden. Atlas Leefomgeving.

BIJ12 (2024). Juridisch Kader behorende bij de Kennisdocumenten Soortbescherming. Versie 2.0, januari 2024.